

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ikääntyneiden vammaisten oikeudesta yhdenvertaisuuteen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mika Kari /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 68/2016 vp:

Onko ministeriö arvioinut vammaislainsäädännön uudistamissuunnitelmien vaikutusta vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuteen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vammaislainsäädännön uudistamista pohtineen työryhmän ehdotus on hallitusohjelman mukaisesti arvioitavana. Sitä tarkastellaan yhdessä kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimisen kanssa.

Vammaislainsäädännön uudistamisen keskeinen tavoite on yhdistää vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki yhdeksi selkeäksi erityislaiksi, joka edistää ja tukee vammaisten henkilöiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Hallitus pitää tärkeänä säilyttää uudistuksessa vahvat oikeudet keskeisiin vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ja osallisuutta turvaaviin erityispalveluihin, kuten oikeuden palveluasumiseen, henkilökohtaiseen apuun ja liikkumista tukeviin palveluihin. Lisäksi uudistuksessa on tarkoitus kehittää muun muassa valmennusta ja tukea, lyhytaikaista huolenpitoa ja henkilökohtaista apua.

Vammaispalvelujen tarkoituksena on turvata vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus samanikäisiin vastaavassa tilanteessa oleviin vammattomiin henkilöihin. Vammaisuus on usein koko elämän kestävä tai hyvin pitkäaikainen. Jotta vahvat oikeudet vammaispalveluihin voidaan säilyttää vaikeassa taloustilanteessa, yhtenä vaihtoehtona on arvioida lain soveltamisalaan asetettavaa ikärajausta. Iäkkään henkilön kohdalla on usein vaikea arvioida, mikä toimintakyvyn alenema johtuu iästä ja mikä vammaisuudesta. Selkeä ikärajaus olisi asiakkaille ja lain soveltajille ymmärrettävämpää, kuin sen arviointi, johtuuko toimintakyvyn alentuminen ikääntymisestä vai vammaisuudesta.

Vammaislainsäädännön voimaantulon jälkeen on säädetty vanhuspalvelulaki iäkkäiden palvelujen turvaamiseksi. Lisäksi sosiaalihuoltolakia on uudistettu entistä vahvemaksi. Nämä lait ovat vahvistaneet olennaisesti iäkkäiden henkilöiden asemaa ja oikeuksia saada tarpeenmukaisia sosiaalipalveluja. Jatkossa kaikkien iäkkäiden henkilöiden palvelut voitaisiin ehdotuksen mukaan järjestää yhdenvertaisesti sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain perusteella yksilölliset tarpeet huomioiden. Ehdotetun ikärajauksen tarkoituksena ei ole heikentää iäkkäiden vammaisten henkilöiden oikeutta riittäviin ja tarpeen mukaisiin sosiaalipalveluihin. Iäkkään henkilön palveluntarpeen selvittäminen on aina tehtävä vanhuspalvelulain edellyttämällä tavalla.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2016 vp

Hallitusohjelman mukaan julkisen talouden menot eivät saa lisääntyä. Jo tällä hetkellä vammaispalvelujen suurin kustannuserä kohdistuu kuljetuspalveluihin, joiden saajista kaksi kolmasosaa on yli 65-vuotiaita. Ilman ikärajausta vammaispalvelut kohdentuvat enenevässä määrin ikääntyville henkilöille, joiden palveluntarpeeseen voitaisiin vastata yleispalveluilla.

Vammaispalvelujen tarkoituksena on vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden ja osallisuuden turvaaminen sekä itsenäisen suoriutumisen ja itsemääräämisoikeuden edistäminen. Vammaispalvelujen soveltamisalaan on tehtävä muutoksia, jotta vammaispalveluja koskevan erityislainsäädännön tarkoitus voisi toteutua tulevaisuudessakin. Vammaislainsäädännön valmistelun seuraava vaihe on vasta käynnistymässä ja valmistelua jatketaan eri toimijatahoja monipuolisesti ja aktiivisesti osallistaen ja kuullen. Uudistuksen vaikutusten arviointia jatketaan valmistelun edetessä.

Helsingissä 11.3.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula